

Література

1. Мед натуральний. Технічні умови: ДСТУ 4497:2005. – [Чинний від 2005–12–28]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 21 с. – (Національний стандарт України).
2. Мёд. Методы определения активности сахаразы, диастазного числа, нерастворимого вещества : ГОСТ Р 54386–2011. – [Утверждён от 2011–08–25]. – М. : Стандартиформ, 2013. – 16 с. – (Національний стандарт Российской Федерации).
3. Чернигов В. Д. Мёд / В. Д. Чернигов. – Мн. : Ураджай, 1979. – 79 с.

ВИХОВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ*Кочерга А.О., Удовенко І.В., Холодцько Н.Ю.**Полтава, Україна*

Проблема ціннісних орієнтацій є однією із пріоритетних у сучасній науці, особливо в умовах кардинальних змін, які відбуваються в нашій країні. Перед системою освіти поставлено складні завдання: забезпечити у процесі професійної підготовки не тільки певний освітньо-кваліфікаційний рівень, але й сформувати систему ціннісних орієнтацій.

Ціннісні орієнтації свідчать про реальний потенціал особистості, її стосунки з оточенням, у групі, до якої вона належить, про здатність керувати принципами й нормами моральності, свободи до відповідальності, гуманізму.

Питання про те, яким бути вчителю й наскільки широким має бути спектр його ціннісних орієнтацій, знань, умінь і навичок хвилювало педагогів уже давно. Основи сучасного підходу до формування ціннісних орієнтацій у майбутніх учителів представлені в роботах Н. А. Асташової, В. Д. Єрмоленка, Л. Л. Хоружої, Є. А. Несимової, Є. А. Подільської, Є. В. Поленякіної, Є. А. Хачикян, А. Д. Шестакової, І. А. Зязюна, В. О. Сластьоніна та ін.

Мета дослідження – на підставі теоретичного аналізу проблеми виховання ціннісних орієнтацій дослідити рівень вихованості ціннісних орієнтацій у студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

У відповідності з метою нашого дослідження були визначені завдання :

- розкрити сутність поняття «ціннісні орієнтації»;
- проаналізувати рівень вихованості ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів;
- розробити рекомендації з виховання ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів.

Об'єкт дослідження – ціннісні орієнтації майбутніх учителів.

Предмет дослідження – виховання ціннісних орієнтацій у студентів вищих навчальних закладів.

Сьогодні в усьому світі відбувається зміна підходів до освіти, що пов'язана з переорієнтацією на розвиток людини, її особистісних та культурних якостей. Посилення уваги до кожного індивіда зумовлюється зростанням значущості людського чинника в суспільному розвитку, відповідальності кожного за розвиток цивілізації, розуміння ваги гуманітарної сфери в житті суспільства [2, 142].

Розвинені ціннісні орієнтації - ознака зрілості особистості, показник міри її соціалізації [4, 251].

«Ціннісна орієнтація – особливий компонент духовного світу, що є наслідком вільного обрання ціннісних переваг» [3, 429]. І на відміну від цінностей є відносно стійкою системою «спрямованості інтересів і потреб особистості на певну ієрархію життєвих цінностей, схильність у наданні переваги певним цінностям у різних життєвих ситуаціях, спосіб розрізнення особистісних явищ і об'єктів за рівнем їхньої значущості для людини» [1, 745].

Як цілісну систему установок розглядає І.С. Кон ціннісні орієнтації. Вчений підкреслює, що ціннісна орієнтація обумовлює думки людини, її цілі й прагнення, шляхи розв'язання життєво важливих завдань.

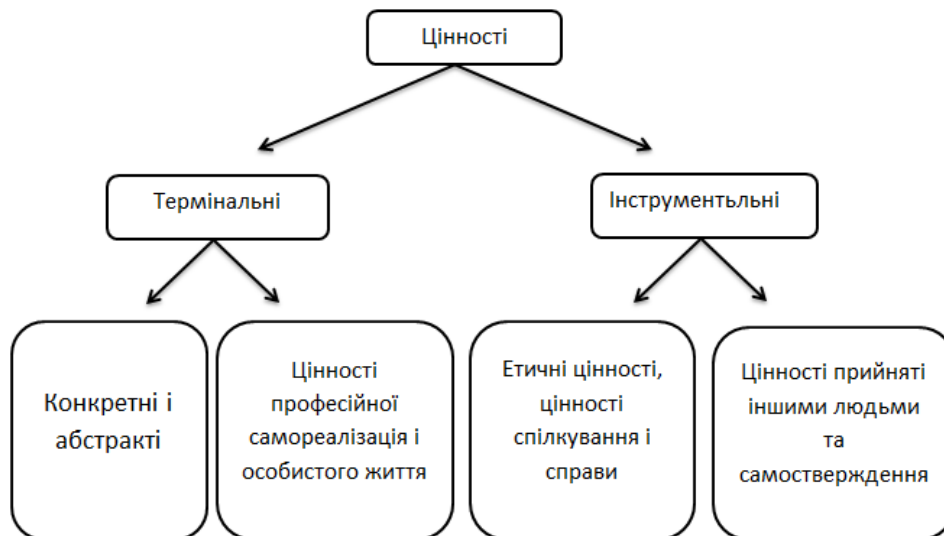
Для розвитку особистості і формування ціннісних орієнтацій необхідно, щоб професійно-ціннісні відносини педагогів були орієнтовані на індивідуальну цінність учня, на розуміння творчої сутності педагогічної діяльності, усвідомлення самоцінності, гідності, особистої свободи і усвідомлення себе як носія високих цінностей.

Таким чином, ціннісні орієнтації це ті стани, процеси і явища в доколишньому житті, які стають орієнтирами для людини, спрямовують формування її цілей, а також способи їх досягнення.

Досліджуючи рівень вихованості ціннісних орієнтацій у студентів вищих педагогічних навчальних закладів, ми використовуємо методику, яку розробив Мілтон Рокіч. Вона заснована на способі прямого ранжирування життєвих цінностей. Всього вчений виділяє дві категорії цінностей.

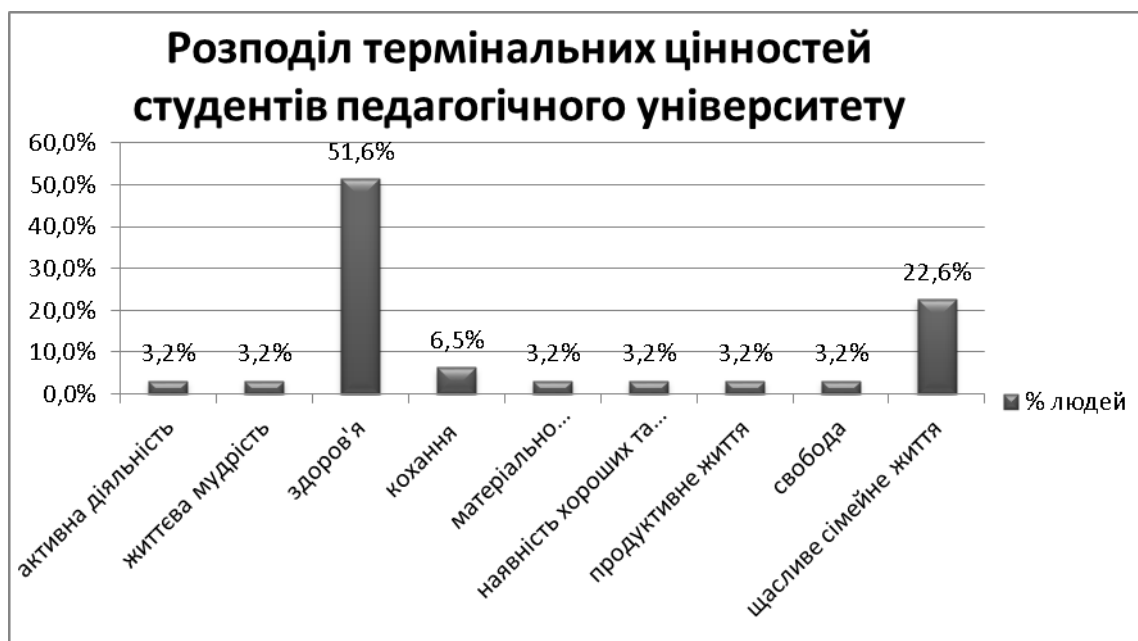
1. Термінальні цінності складаються з переконань в тому, що мета індивідуального існування коштує шляху, пройденого до неї.

2. Інструментальні цінності включають в себе переконання, що якусь властивість особистості, або образ дій кращий у будь-якій ситуації.

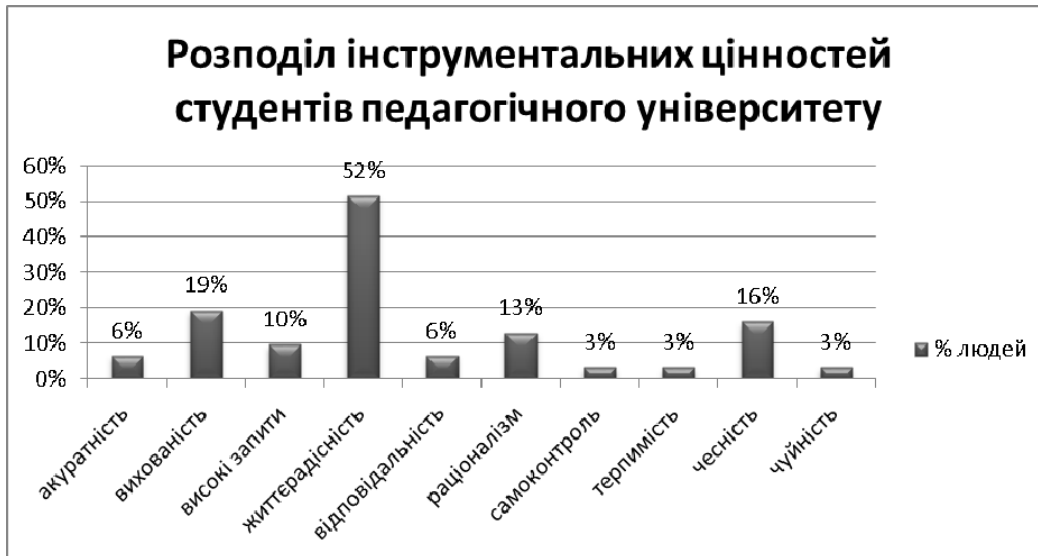

Під час дослідження ми опитували 31 студента Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка віком від 17 до 22 років.

На основі результатів були побудовані діаграми розподілу термінальних та інструментальних цінностей студентів.

На першій шабелі ієрархії термінальних цінностей студентами було виведено таку цінність, як здоров'я – 16 ос. (51,6%). На другий – щасливе сімейне життя – 7 ос. (22,6%). На третій – кохання – 2 ос. (6,5%) На четвертий – активна діяльність – 1 ос. (3,2%), життєва мудрість – 1 ос. (3,2%), матеріально забезпечене життя – 1 ос. (3,2%), наявність хороших на вірних друзів - 1 ос. (3,2%), продуктивне життя – 1 ос. (3,2%), свобода – 1 ос. (3,2%).

На перший щабель ієрархії інструментальних цінностей студенти поставили життєрадісність – 16 ос. (52%), на другий – вихованість – 6 ос. (19%), на третій – освіченість – 5 ос. (16%), на четвертий – раціоналізм – 4 ос. (13%). На п'ятий – високі запити – 3 ос. (10%). На шостий – відповідальність – 2 ос. (6%) та акуратність – 2 ос. (6%). На сьоме – самоконтроль – 1 ос. (3%), терпимість – 1 ос. (3%) та чуйність – 1 ос. (3%).

Рекомендації щодо корекції ціннісних орієнтацій студентів

Ціннісні орієнтації - загальнолюдські принципи, відповідно до яких буде утворюватися поведінка індивіда в різних життєвих ситуаціях.

Психологічною основою ціннісних орієнтацій особистості є різноманітна структура потреб, мотивів, цілей, ідеалів, інтересів, переконань, світоглядів, що беруть участь у створенні орієнтації особистості, вираженої соціально-детермінованим ставленням особистості до суспільства. Ціннісні орієнтації виконують регулюючу функцію поведінки особистості і задають її спрямованість.

Для корекції ціннісних орієнтацій студентів необхідне створення умов для зростання і вдосконалення особистості. Це передбачає знання всієї сучасної ситуації життєдіяльності людини, включаючи соціально-психологічну специфіку групи, до якої він входить, психологічні особистісні особливості молодого людини. Визначаючи завдання, форми і методи корекційної роботи, психолога або педагога необхідно володіти інформацією про інтереси, потреби, проблеми молодих людей, сприятливості клімату в групі.

Для корекції ціннісних орієнтацій особистості можна використовувати методи колективних творчих справ, бесід, диспутів, зустрічей з цікавими людьми, тощо. Крім того, необхідна корекція аморальної поведінки.

Отже, ціннісне «ядро» студентів Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка складають такі термінальні цінності, як здоров'я, щасливе сімейне життя, кохання і такі інструментальні цінності – життєрадісність, вихованість, освіченість. Це дозволило встановити наступне: високу цінність для студентів має не тільки здоров'я, а й їх взаємовідношення з батьками, зі своєю сім'єю.

Специфічною особливістю формування ціннісних орієнтацій у студентів педагогічних навчальних закладів є те, що воно ставить дві головні цілі: по-перше, якнайкраще виховати майбутніх вчителів, адже педагог сам повинен бути добре вихованим, по-друге, підготувати їх до виховної роботи з дітьми та дорослими.

Таким чином, ефективності формування ціннісних орієнтацій майбутнього педагога сприяє оновлення програм дисциплін педагогічного циклу, надання їм культурологічного розвиваючого характеру і спрямованості на максимальне задоволення інтелектуальних, духовних і професійних потреб як студента, так і викладача, орієнтованих на розвиток їх педагогічних здібностей і педагогічного мислення.

Література

1. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. –1040 с.
2. Солдатенко М. М. Теоретико-методологічні основи розвитку самостійної пізнавальної

діяльності майбутнього вчителя // Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2006. – 426с.

3. Філософський словник соціальних термінів / [ред. В. П. Андрущенко та ін.] – 3-тє вид., оновл. – К.–Х. : 2005. – 672 с.

4. Кириленко Г. Г., Шевцов Е.В. Краткий философский словарь. – М.: МГУ, 2002. – 423 с.

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*Кочура Я.П.
Полтава, Україна*

У системі шкільної освіти України відбуваються глибокі перетворення, зумовлені істотними змінами в соціально-економічному й політичному житті країни, новими вимогами суспільства до школи, її новими завданнями і можливостями. Багато вітчизняних і зарубіжних учених акцентують увагу на тому, що підготувати випускників школи до життя і праці в сучасних ринкових умовах неможливо без мінімуму економічних і правових знань, готовності їх до підприємницької та управлінської діяльності. Важливим чинником при цьому є не лише опанування учнями нових знань, а й набуття ними нових особистісних умінь і навичок, пов'язаних з ефективними комунікаціями, організацією власної справи, створенням команди і вмінням працювати в ній, мистецтвом вести переговори, здатністю ефективно діяти в умовах невизначеності.

Важливою складовою життєвого успіху кожної дитини, становлення її як особистості є плідна робота в органах учнівського самоврядування. Пройшовши школу формування, становлення та усвідомлення свого місця у суспільстві, дитина швидко випрацьовує свою позицію у майбутньому.

В історичному контексті проблему формування в учнів організаторських умінь і розвиток їхніх лідерських якостей досліджували М.М. Йорданський, С.Й. Гессен, В.А. Гольнева, С.В. Кондратьєва, І.С. Магнутов, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський, М.І. Філь, Л.І. Уманський та ін. [1, с. 3].

Аналіз наукової літератури свідчить, що розглядалися питання, пов'язані з формуванням організаторських умінь, а саме: зміст, форми й методи економічної освіти учнів загальноосвітніх шкіл, розвиток їхніх комунікативних здібностей і вміннь планувати свою працю (В.С. Безрукова, Л.П. Герасименко, К.Л. Сироткін, Г.О. Славтич, А.М. Філь, В.Г. Щур, В.І. Ященко); педагогічні основи організаторської діяльності, самоуправління й умов стимулювання соціально-комунікативної активності старшокласників (В.М. Вдовіна, Д.О. Закатнов, Т.Л. Пономаренко, М.П. Тименко, Л.В. Тищенко, Л.Л. Яковлева та ін.) [1, с. 4].

Сьогодні учнівське самоврядування можна розглядати як форму творчої співпраці вчителів і учнів, як спосіб виявлення організаторських та виконавчих здібностей і можливостей учнів у різних видах діяльності, спілкування та відносин, як один з методів формування в колективі громадської думки та вироблення управлінських навичок і вміннь [3, 39].

Одна з найважливіших функцій для здійснення управлінської діяльності – уміння формувати і приймати рішення.

Для старшокласників дуже важливо привчатися до прийняття самостійних рішень. І в цьому може допомогти налагоджена робота в органах учнівського самоврядування. Завдяки активній участі в організації шкільного життя формуються такі якості, як відповідальність, самостійність, прагнення до творчості та виявлення ініціативи.

Наголошуючи на формуванні умінь щодо прийняття рішень, слід розглянути таку схему [2, 34]:

- авторитаризм – остаточне рішення приймає одна доросла особа або вузьке коло осіб без будь-яких пояснень;
- доброзичливий авторитаризм – рішення приймає одна доросла особа або група осіб, але причини такого рішення пояснюються дітям та молоді;
- делегування відповідальності – суміш авторитаризму з елементами представницької демократії. Люди, наділені владою, передають її кому-небудь за власним вибором. Ця схема може бути використана як тренінгова стратегія для представницької демократії (систематично давати дітям можливість успішно виконувати важливі і відповідальні завдання);
- випадковий вибір – має цінність, оскільки дає можливість кожній молодій людині за принципом ротації отримати різноманітний досвід, а не «фіксуватися» в одній галузі;